

Bra. 10. num. 10.

COMMENTATIO IVRIDICA

DE

LITIS DENVNCIATIONE ACTORIS

EIVSQVE

VSV ET APPLICATIONE IN FORO

QVAM

1774, 3

CONSENTIENTE ILLVSTRI IVRECONSVLTORVM ORDINE

PRAESIDE

ADOLPH. FRID. TRENDELENBURG

S. PALATII CAESAR. COMITE

A. A. LL. MAGISTRO PHILOS. ET I. V. DOCTORE

SOCIET. DVC. TEVTON. HELMSTAD. HONORIS CAVSSA ADSRIPTO

ADHVC

SERENISS. DVCIS REGNANT. MECLENE. IN FRIDERIGIANA SVB

IVR. PROF. ORD. ET ICTOR. ORD. SENIORE

IAM

AD SACRAE REGIAE MAIESTATIS SVEDICAE SVMMVM

IN GERMANIA TRIBVNAL WISMARIENSE EVOCATO ADESSORE

MVSIS BVETZOVENSIBVS

VALE DICTVRO

PRO RITE OBTINENDIS

SVMMIS IN IVRE HONORIBVS

DEFENDET

AVCTOR

AVGVSTVS GVILIELMVS STVDEM VND

GRVBENHAGENSIS MECLENBVRGICVS

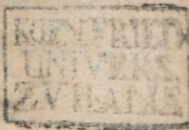
IN DICASTERIO AVLICO ET PROVINCIALI GVSTROVIENSI

IMMATICVLTVS ADVOCATVS ORDINARIYS

ET SOCIET. DVCAE TEVTON. IENENS. SODALIS

BVETZOVII

A. D. XIII. IANVARIJ A. O. R. MDCCCLXIII.

35. 10. 1714

COMMENTARIUS

IN LEGEM

DE RE IUDICA

AVGVSTINI

EPISCOPI

AVGVSTINI

EPISCOPI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

AVGVSTINI

SECTIO I.

DE

LITIS DENUNCIATIONE IN GENERE, MAXIME EA,
QVAE FIT A REO.

§. I.

Ratio introductae a legibus denunciationis.

Aequitati sane omnique iuris rationi ac legibus repugnaret, si quis cum damno alterius fieri posset locupletior, alter vero re et pretio simul carere deberet. Id quod tamen saepe numero euenturum esset, nisi euictionis praestatio, qua restituito pretii et praestatio omnis eius, quod interest, comprehenditur, a legibus esset introducta et stabilita. Quare si cui, qui rem ab alio accepit, lis super hac re mouetur, et naturali rationi, et iuri scripto consentaneum est, ut is, a quo res est in alterum profecta, huic euictionis nomine teneatur. Sed cum leges in omni lite iustum ordinem seruari volunt, neque permittunt, ut quis inauditus condemnatur, instituerunt litem denunciationem, quo magis auctor denunciatus exceptionibus aliisque defendendi remedijs instructus, alteri in iure assistat, et hoc modo denunciantem ab actione, seque ipsum ab euictionis incommodo liberet.

§. II.

Litis denunciationis definitio.

Litis denunciatio ergo, si finitione illam comprehendere et paucis describere placet, in genere est actus, quo quis eum, qui sibi indemnitate praestare tenetur, de mora lite, a cuius exitu haec indemnitate praestatio pendet, certiores reddit, ut ei in hac lite auxilium praestet, eumque defendat. Quae quidem, cum ordinario et plerumque fieri solet ab eo, cui res evincitur, ei, a quo quis rem accepit, et qui de evictione tenetur, ita describi solet, ut sit actus, quo quis ab altero iudicialiter conventus, auctori suo actionem contra se motam notam facit, eumque ad assistendum seque defendendum in lite evocat. *a)* Fit igitur haec litis denunciatio 1) auctori, consistitque 2) in eo, ut hic certior reddatur de actione ab altero instituta, et 3) eo tendit, ut denunciatus denunciati in lite assistat. Auctorem autem hoc loco nobis dici eum, a quo res profecta est, *b)* adeo notum est, ut id monere vix opus esse videatur.

§. III.

De modo, quo lis denunciatur.

Haec litis denunciatio fieri debet illi, aduersus quem lite perdit, regressus patet, ut certior reddatur de lite mota, (§. 2.) Potest autem ea vel iudicialiter fieri, vel extraiudicialiter et priuatim. Iure communi priuata denunciatio, quia legibus hac de re nihil cauetur, omnino valida est, et denunciato comparitionis necessitatem imponit. *a)* Sed ut iudicis aucto-

a) L. 20. 21. 29. C. de evict. SEY-
WARTH R. Pr. L. II. Cap. 4. §. 1. p.
732. HELFELD in iurispr. for. §. 1125.
Addatur omnino LEYER Spec. 241.
med. 1.

b) BARNAB. BRISSONIVS de ver-
borum significatione, hac voce.
a) WERNBER P. VII. obs. 14.
KRAYS L. 1. Cap. VII. Sect. 3. §. 1.

auctoritate fiat, in genere magis suadendum, *aa*) et tam iure Saxonico expresse constitutum, quam plerorumque in Germania iudiciorum usu receptum est, *b*) quod et in Dicasteriis Meclenburgicis obseruari solet. Quare intelligitur, vbi hoc lege vel consuetudine obtinet, ibi eum, cui priuatim aut oretenus lis denunciata est, ad comparandum non obligari, *c*) quin et exceptionem non rite insinuatae citationis, eum de iure opponere posse. *d*) Semper vero litis denunciatio ita est insinuanda, vt 1) auctor certior reddatur de actione intentata, 2) vt ad defendendum reum in auxilium vogetur, quare 3) usus fori fert, vt copia libelli et citationis notitiae gratia ipsi transmittatur. Minime autem necessario requiritur, quod nonnulli ICti putant, vt integra acta denunciatio transmittantur, sed sufficit, scire auctorem, quis agat, quae actio intentata sit, et quousque causa peruenit. *e*) Quia vero hic actus est iudicialis, in scriptis omnino fieri debet. *f*)

§. III.

* NORRE *Einleit. zum gerichtl. Proc. L. II. Haupt-St. II. p. 402. HÄRPER. Respons. 98. n. 114 p. 803. ESTOR R. Pr. §. 2102. L. B. DE CRAMER obs. iuris uniuers. Tom. II. P. I. p. 2. Dissentit RIVIN. enunc. iur. Tit. 14. eu. 8.* *aa*) SCHAVMBURG *Princip. prax. in rid. iudiciar. L. 1. Sect. 2. c. 6. §. 3. not. ** p. n. 388.*
b) BARTH *Hodeg. for. Cap. I. p. 86. n. 6. STRYCK vsf. m. L. XXI. Tit. II. §. 18. FRANZKIVS ad L. XXI. ff. tit. II. n. 697. O. P. Sax. El. rec. Titul. XIII.*
c) CHRISTOPH. LANGIVS *in Isagog. Proc. C. XIII. n. 7 p. 83.*

d) MARTINI *ad O. P. Sax. titul. XIII. §. l. n. 17.*
e) FRANZK. *in comm. ad ff. L. XXI. Titul. II. n. 698. STRYCK V. M. L. XXI. titul. II. §. 18. ESTOR I. c. §. 2100. LVDOVICI Einleit. zum Ciuil-Pr. C. XXXVII. §. 10.*
f) WESENBEC. *in comm. ad C. L. III. titul. XVIII. n. 36. FRANZK. I. c. n. 699. STRYCK. I. c. De citatione ad assistendum in lite, quae in supremis Imperii R. G. tribunalibus decerni solet ad litis denunciationem ibi factam vid. PVEETTER in introd. in rem iudic. imperii P. I. Lib. II. Sect. II. Cap. VIII. §. 434.*

§. IIII.

Quando litis denunciatio sit instituenda.

Potest autem litis denunciatio fieri in quacunq[ue] iudicii parte, modo adhuc res plane sit integra, nec sententia iam in rem iudicatam transe- rit; *a)* de iure communi etiam in appellationis instantia, quia ibidem admittitur noua probatio. *b)* Sed, vt diximus, id maxime requiritur, vt res adhuc sit salua, et denunciatus possit proponere articulos intentioni ap- pellati contrarios. *c)* Quare, cum iure sax. elect. ob metum subornatio- nis nouae probationes in appellationis instantia non recipiantur, *d)* nec litis denunciatio in eadem admittitur, *e)* nisi forsan auctor per instrumen- tum plane liquidum probari possit. *f)* Ex quo intelligitur ratio, propter quam regulariter instituenda sit ante litis contestationem. *g)* Nam litis contestationi omnes exceptiones sunt annectendae, nec post eandem ex regula admittuntur, *b)* ideoque nec auctori, qui rem antea possedit, et ob antiquiorem illam possessionem forsan plures et fortiores exceptiones suppeditare potuisset, quibus intentio actoris elideretur, earum oppositio

a) BOENIGCK *Pract. pract.* L. I. Cap. *forum s. de Proc.* L. III. c. 5, n. 24. sq. XVII. p. m. 61. FRANZ, *in comm.* ad BRUNNEMANN ad L. 29. ff. de iur. ff. L. XXI. Titul. II. n. 707. RIVINI n. 8. *enunc. iur. titul. XIII. Ep. II.*

b) L. 4. C. de tempor. appell. VOET. ad ff. Tit. de iur. §. 23. STRYCK. V. M. L. XXI. tit. II. §. 20. GAIL. L. I. obs. 70. n. 4.

c) Vitamen appellans secundum praes- criptionem Rec. Imperii de a. 1654. iuramentum de calumnia praestare tenetur. GOMETZ *Tom. II. resol. 2. n. 39.* PATE, FRIDERVS *de continentia caus.*

d) I. E. Sax. P. I. *Consil. 21.*

e) CARPZ. *Part. I. C. 21. def. 3. 3.*

f) CARPZ. *d. l. def. 5.*

g) COCCII *iur. civ. controuers. L. XXI. Tit. II. qu. 13.* MEVIUS *Part. VII. Dec. 400.* GAIL *Part. I. obs. LXX. n. 5.* WEENH. *Part. I. obs.*

23. HELLFELD *iurispr. for. §. 125.* *b)* *Rec. Imperii de Anno 1654. §. 57.*

amplius permitti potest. Auctori absentem denunciationem ad domum esse insinuandam, et pluribus auctoribus, vel pluribus vnus auctoris hereditibus singulis eam esse faciendam, per se constat. *i)* Si is, cui lis denuncianda est, pauper est, sed huius auctor diues, consultum est, ut reus, qui litem denunciare vult, a denunciato petat cessionem iuris huic aduersus auctorem suum ad euictionis praestationem competentis, ut hac ratione denunciatus possit aduersus auctorem suum agere, aduersus quem alias de stricto iure ipsi actio non competit, *k)* quae cessio tamen fideiussori minime fieri potest. *l)*

§. V.

Finis litis denunciationis.

Finis litis denunciationis proximus in eo consistit, ut is, cui fit, de actione mota certior reddatur, sed praecipue et ultimo ad id tendit, ut denunciati assistat, proferendo exceptiones, intentionem actoris elidentes, (§. 2.) denuncianteque, tertio victore existente, indemnem praestet. *a)* Omissa igitur litis denunciatione, regressus contra auctorem regulariter, nisi pacto aliter sit conuentum, non patet. *b)* Leges enim illum, qui denunciationem omittit, quasi in dolo constitutum considerari volunt *c)*,
(et

f) Ita tamen, ut is, qui compareat *b)* HELLFELD in *iurispr. for.* §. pro parte virili solum, ad assistendum 1124. MARTINI *Tit. XIII.* §. 2. n. 4. teneatur. 10. FR. BALTHASAR *tit.* Vid. tamen, WERNER. *Part. I. obs. 251. VIII. resol. III. n. 1.* BRUNNEMANN STRYCK. *V. M. l. c. §. 16.*

ad L. 7. et 8. C. de euict.

k) RIVINI *Enunc. iuris Tit. XIII.*

Enunc. 2. SEYFARTH *R. Pr. L. II. c.*

4. §. 2. p. 733.

l) ESTOR *L. c. §. 2099.*

a) BARTH. *Hodeg. for. Cap. I. p. 36.*

b. 6.

c) L. 3. C. de euict. L. 53. §. 1. ff. cod.

vbi verba existant sequentia; si, cum possit

error auctori denunciare, non denun-

ciaffet; idemque victus fuisset, quoniam

parum instructus esset, hoc ipso videtur

dolo fecisse et ex stipulato agere non potest,

et quidem optima ex ratione. Nam si non interpellatus sit auctor, quomodo scire poterit, an causam suscipere debeat? Neque enim tenetur irrequiritus, inuito forsitan suum obtudere auxilium. Ex quo apparet, non negligendam esse denunciationem, quamvis 1) auctor non ignoret, esse, qui rem vindicare velit, 2) praesens adsit in iudicio, vel 3) promiserit suis sumptibus defendere alterum, aut 4) secum habeat documenta ad causam spectantia. e)

§. VI.

Quid requiratur, ut litis denunciatio institui possit.

Non tantum quisque, qui rem ab altero ita acquisiuit, ut hic, a quo eam acquisiuit, euctionem plenariamque indemnitate[m] praestare ipsi tenetur, dum postea a tertio quodam huius rei intuitu convenitur, siue actio sit realis, siue personalis a) et in rem scripta, huic auctori suo litem denunciare potest, verum quoque omnibus aliis in casibus, quibus iura regressum aduersus tertium concedunt, b) aequitas legesque volunt, ut huic, qui ad regressum tenetur, eiusque heredibus, mota lis indicetur, ab eoque petatur assistentia, ne hic defensione destitutus et inauditus ad euctionis indemnitate[m]que praestacionem adstringatur. (§. I.)

§. VII.

- n) STRYCK, *V. M. I. c.* b) ZANGER *de except. P. II. n. 8.*
 e) FRANZK, *ad Lib. 27. ff. Tir. II. p. 137.* HELPFELD *in iurispr. for. §. 1125.* dissentit HOMMEL *in Rasf. obf. CLXXXI.* vbi denunciationem solum in rei vindicatione et nomine vendito locum inuenire affirmat.
- a) BOENIGCK *pract. pract. P. I. C. XVII. p. m. 62.*

§. VII.

Negotia, quae litis denunciacioni locum faciunt.

Quamvis litis denunciatio quam plurimum in foro in contractu emtionis venditionis occurrat, quia hic contractus est frequentissimus, et venditor omnino efficere teneatur, ut emtori rem habere liceat, caue tamen, restringas eam ad hunc solum contractum, quin potius in aliis quoque negotiis, maxime omnibus contractibus onerosis, aliisque negotiis, in quibus quis ad euictionem indemnitate praestandam tenetur, *a)* quorum pertinent v. c. permutatio, dotis constitutio, datio in solutum, fendi concessio, cessio *b)*, transactio, hereditatis diuisio, emphyteusis, legatum generis, aliaque similia negotia, *c)* litis denunciatio locum sibi iure meritoque vindicat. Exinde argumentari licet: obligationem ad euictionem, aut in genere ad indemnitate, ratione rei ab altero acceptae, praestandam esse basin et fundamentum litis denunciacionis. Cessante igitur hac obligatione, cessat quoque litis denunciatio. Quare locum non habet, si res casu perit, *d)* si culpa possessoris est amissa, si possessor vi, vel facto superioris, sine causae cognitione, vel ex iniusta iudicis sententia est deiectus

a) CLAPROTH in *jurispr. heuemat.* L. XXI. Titul. II. §. 38. LVDOV. *Secl. spec. Cap. II. Tit. XIII. §. 283.* MENCKEN *dissert. de euictione in cessione nominis praestanda.*

b) Quod etiam in cessione nominis *c)* STRYCK *Vs. Mod. I. c.* ubi non locum inuenit. Quamvis enim in eanon nullae limitationes in medium prolatae semper praestandum sit a cedente, ut bonum nomen sit, quod ceditur, tamen, ut instituti rationi repugnat, *d)* FINCKELTHAVS *obsf. 87. n. 28.* verum sit, semper praestandum est, et hoc casu demum de euictionis praestatio- ZIEGLER *de iure maiest. L. 2. Cap. 13.* ne quaeri potest. Vid. STRYCK. *V. M. §. 5.*

gularis est euicta; quia totum illud, scilicet vniuersitas, etiam post euictionem, licet quodammodo imminuta, manet, *m)* si creditor distraxit pignora, quia hoc in casu tanquam mandatarius consideratur, *n)* si fundo vendito, post celebratum contractum, noua onera auctoritate imperantis imponuntur; *o)* si maritus dotem vxoris, sciente onitore vendiderit, *p)* secus, si dotem ad se ipsum pertinere asseruerit, aut quae propter nuptias donauit, vel bona paraphernalia distraxerit, *q)* nam hic est in dolo, et nemo ex dolo, lucrum capere potest. Denique, vt et hoc addam, litis denunciatio cessat, si ex re, per auersionem alienata, res quaedam singularis euincitur aut, si pacto euictionis praestatio est remissa; quia pacto omnia immutari queunt.

§. VIII.

Modus procedendi in litis denunciatione.

Modus, qui in litis denunciatione obseruatur, duplex est. Fit nempe litis denunciatio vel principaliter et disiunctim i. e. exhibito peculiari libello, *Denunciations-Klage*, vel minus principaliter, incidenter, seu coniunctim. Hoc in casu sufficit, si citatio et sufficiens instructio de lite instituta denunciatio transmittitur. (§. 3.) Litis denunciationem autem, quam principalem et separatam dicunt, ius ciuile ignorat, *a)* quamuis eam in foris Saxoniae electoralis admittant, *b)* Litis denunciatus autem aut com-

m) L. 27. C. de euict. CARPZ. P. II. Constitut. 34. def. 25.

n) HELPFELD I. c.

o) MATTH. WESENBEIGVS in paratit. D. tit. de euiction.

p) FRANZK in comment. ad ff. l. c. n. 236.

q) Nov. 61. cap. I. RITTERSHYSIVS ad Nouell. P. V. C. VIII. n. I. 9. BACHOV in not. ad WESENB. Titul. de fundo dotal. n. 5. BVRGVD de euict. Cap. VIII. in fine.

a) L. 3. C. de euict.

b) BERGER E. Discept. For. Tit. XIII. obs. I. not. 6. p. 455.

paret in iudicio, aut emanet. Posteriori casu denunciatus eius contumaciam accusat, lis vero principalis nihilominus continuatur, eaque a denunciante perditam, integrum huic est, indemnitatis praestationem a denunciato exigere, modo omnia rite secundum iura et regulas praescriptas processerint. Priori vero casu denunciatus vel obligationem ad euictionem praestandam, et alteri assistendum, in totum negat, vel solum quasdam exceptiones profert. Si illud evenit, super hac quaestione specialis lis oritur inter denunciantem et denunciatum, *c*) eaque coram huius iudice competente ventilatur. *d*) Exceptiones vero a denunciato prolatae, vel sunt in continenti liquidae, vel res est altioris indagationis; si liquidae sunt, denunciatus absoluitur, dubio autem casu existente, ad respondendum assistendumque adigitur.

§. VIII.

Continuatio.

Rationes, ob quas litis denunciatio instituitur, sunt 1) ut denunciatus denunciante assistat, 2) ut lite perditam illum praestet indemnem. (§. 5.) Assistere autem denunciatus denunciante dicitur, dum huic in re ambigua et periculosa versanti remedia subministrat, quibus res ad optatum finem deduci potest. Ex quibus conficitur, litis denunciatione facta susceptaque, neque illum, qui assistit, neque alterum, cui assistentia praebetur, solum agere, sed utrumque coniunctim viribusque communibus. Denunciatus igitur semper cum denunciato in lite permanere, litem contestari et ea omnia peragere debet, quae ipsi incumbunt. *a*) Sententia quoque contra denun-

c) HELLFELD in iurispr. for. §. 1126. p. 281. O. Proc. Altenburg. P. I. Cap. 10.

d) LEYSER M. ad ff. spec. 238. m. 6. §. 2. Dissentire videtur ZANGER in Ex-

77. MEYIVS P. 9. Dec. 156. n. 9. sept. P. II. Cap. II. n. 34.

a) ENGAY Dec. Part. I. Dec. 276.

denunciantem concipitur, et in eius bona fit executio, *b)* quod fieri non posset, si per nouationem totum iudicium esset transfusum in denunciatum. Consentiente vero actore denunciatus e lite quidem dimitti potest, *c)* aff causa manet coram iudice denunciantis, et denunciatus tantum subit vicem procuratoris denunciantis. *d)* Forum igitur privilegiatum denunciato non prodest, *e)* nec inde opponere potest exceptionem fori declinatoriam, etiam si sit clericus. *f)* Nam ratio, cur hic denunciatus ad assistendum defendendumque venit, non ex sua, sed ex persona rei, cuius vices sustinet, est sumenda. Ideoque ubi lis semel coepta est, ibi quoque finire debet, nisi forsan inter denunciantem et denunciatum conuentum sit, vt lis super euictione, non nisi coram huius iudice ordinario, ventilari debeat.

§. X.

*Vbinam agat denunciatus aduersus denunciatum
de indemnitate praestanda.*

Effectus litis denunciationis minime in eo consistit, vt denunciatus a lite liberetur (§. 9.) sed in eo tantum, vt succumbens regressum habeat aduersus denunciatum, isque illum indemnem praestet, ideoque si res euicta

b) LAVTERBACH *Col. th. pr. L. c. §. 2103. L. 10. 49. pr. ff. de iudiciis L. XXI. Tit. II. §. 34. KIVINI En. I. C. ubi in rem actio. iuris Tit. XIII. En. 20. ESTOR l. c. §. 2109. L. I. C. ubi in rem actio.*

c) Inuito actore id fieri nequit, cum interesse illius quandoque possit denunciante potius, quam denunciatum habere aduersarium. *CARPZ. Respons. L. III. Respons. 20. n. 10. ENGAV Dec. P. I. Dec. 276.*

d) *L. 66. §. 2. ff. de euict. ESTOR l. C. III. def. 28. n. 6.*

ca est, teneatur de evicción, ^{a)} id est, pretium restituat, ^{b)} et omne id, quod interest, praestet, quorsum spectant etiam impensae in rem factae, ex quibus melior illa existit, ^{c)} praesertim si denuncians illas ab eviciente, alia ratione, veluti retentione, servare nequeat, ^{d)} immo etiam expensae litis. Sed si ad consequenda haec omnia denuncians aduersus denunciatum experiri vult, quaeritur, quonam in foro actio sit instituenda? In qua quidem quaestione maxime inter se dissentiunt Iureconsulti, et in plane diversas partes abeunt. Alii enim, et inter illos praesertim ^{e)} *REVIUS* ^{f)}, putant, denunciatum esse conveniendum coram suo iudice competente, quia plane alia et nova adsit causa, ex qua denuncians agat. Contra alii et praecipue *CARPZOVIVS* ^{f)}, asserunt, debere denunciatum in foro actionis principalis respondere, quia hic non denunciatus, sed denuncians reus sit principalis. In quo quidem Doctorum dissenso, si et mihi dicendum est, quid sentiam, verior mihi et iustior videtur *CARPZOVIVS* sententia. Nam iudex, coram quo causa principalis est ventilata, melius omnino altero scire atque statuere potest, quid et quantum a denunciato sit praestandum. Sed et accessorium sequi suum principale, notissimum est iuris axioma. Lite igitur principali coram iudice denunciantis ventilata, pretium quoque, et id, quod interest, atque expensae, tanquam accessorium, in eodem iudicio peti debent, ut ideo vera adsit connexitas causarum, quae efficit, ut idem iudex aedeatur. Quare etiam Ordinationes processus Saxonica Gothana et Saxonica Electoralis iustissima optimaque ex ratione hancce sententiam approbarunt, sicuti quoque Dicasteria Meclenburgica, quamvis in legibus nostris provincialibus de hac quaestione nihil expresse cau-

^{a)} L. 74. §. 1. ff. et L. 8. C. de evict.,
CARPZ. Respons. L. III. Resp. 17. n. 2.
 et Resp. 20. n. 3.

^{b)} *CARPZ.* P. II. C. 34. def. 22.

^{c)} L. 70. ff. de evict., L. 102. ff. de V. O.

^{d)} L. 43. §. 1. ff. de act. emt. et vend.

^{e)} Part. VII. Dec. 167.

^{f)} Part. I. Constitut. III. Dec. 21.
 n. 5. 6.

tum sit, prout ex praxi mihi innotescit, haec principia in indicando sequi solent.

§. XI.

Quandonam contra denunciatum de praestanda euictione agi possit.

Obligatio ad euictionem indemnitateque praestandam, est fundamentum litis denunciationis. (§. 7.) Haec obligatio vero oritur, vel ex ipsius negotii natura, vel ex conventionione quadam expressa. a) Vtroque in casu euictionis praestatio prius exigi nequit, quam si res actu euicta et iusta iudicis sententia ablata est. b) Re igitur nondum euicta, sed euictione solum imminente, cessat obligatio ad euictionem praestandam. c) Quare vincens denunciatus restitutionem expensarum litis a denunciato petere nequit, quia frustraneae litis intentatio pertinet ad casum fortuitum, ob quem non praestatur euictio. d) Quod si vero pretium rei ab emtore nondum est solutum, tunc omnino, si euictionis periculum initio contractus imminet, aut lis realiter sit mota, nec venditor de euictione praestanda satisfacere queat, emtor pretium retinere potest. e) Sed quaestio hic oritur, si de-

- a) De iure Romano ingens erat et eius reddat. multiplex differentia, utrum ad euictionem praestandam ex ipso contractu bonae fidei, an actione ex stipulatu agebatur. Cui tamen rei, a praxi nostri fori alienae, hic non immoror.
- b) FRANZK. ad Tir. D. de euict. n. 36, a SANDE Dec. LIII, Tir. IIII, def. 602, STRYCK Vs. M. eod. Tir. §. 58.
- c) Hoc obtinet quoque, si re quidem per sententiam euicta, nulla eius vera redditio subsequatur, v. c. si victor victo rem-euictam donet, leget, vel pretium
- d) L. 18. in fine C. de euict. 20ES. ad ff. Tir. de euict. n. 27. STRYCK Exer. cit. 27. Thef. 18. HELLFELD in iurisp. for. §. 1123.
- e) HEIGIL Quaest. Part. I. Quaest. 9. L. 24. C. de euict. L. 18. §. 1. ff. de pericul. et commod. rei vend. BRUNNE MANN Consil. 50. n. 8 et ad L. 24. C. de euict. n. 3. MEVIUS Part. VI, Dec. 35. n. 1.

nunciatus pretium retinet, num cessante euictionis periculo, denunciato
 vsuras quoque cum forte soluere debeat? et omnino videtur soluere vsu-
 ras debere, quatenus emtor in genere ad vsuras pretii nondum soluti tenetur.
 Quare si soluere pretium paratus erat, idque, quia tuto venditori solui non
 poterat, deposuit in iudicio, quum eiusmodi iudicialis depositio sit instar
 solutionis, apparet, eum ab obligatione vsuras soluendi liberari.

§. XII.

Quid denuncianti incumbat in lite denunciata.

Quicumque vult finem, adhibere debet quoque media, quae ad illum
 tendunt, sufficientia. Iam vero denunciatus, si cupit, vt denunciatus illi
 assistat, causam sua culpa deteriore reddere non debet. Prospiciat ergo,
 ne sit contumax, litem simpliciter deserat, negligenter tractet, aut alio
 modo hoc beneficio se indignum reddat. Quare nec imperito et negligenti
 causarum patrono partes suas committat, a) nec incerto et ignorante de-
 nunciato cum parte aduersa transigat, aut liti renunciet, b) sed per legiti-
 mam sententiam se condemnari patiat, c) aduersus sententiam autem,
 quae iniusta ipsi videtur, legitima interponat remedia, interpositaque rite
 prosequatur d), et omnia ea curet, quae curaturus fuisset, si damnum ex lite
 perditum in ipsum redundaturum fuisset. e) Hisce omnibus legitime peractis,
 denunciato pariter, ac denuncianti, victoria litis prodest, ita vt altero

abfo-

a) STRYCK *V. M. L. XXI. Titul. imprudentiam iudicis, inquit, aut erro-*
rem rei emtor victus est, negamus aucto-

b) SCHNEIDWIN *ad §. act. I. de ris damnum esse debere.*
act. n. 56. BYRGYND de euict. c. 78.

c) Nam si res per iniustam iudicis BRYNNEMANN *ad L. 7. et 8. C. de*
sententiam est ablata, secundum essatum euict. L. 63. ff. §. 2. de euict.
 VLEPIANI *in L. 5. i. pr. ff. de euict.* e) CARPZOV *Resp. L. III. Responsi-*
locum non inuenit euictio. Nam si per 20. n. 6.

absoluto, alter quoque per consequentiam liberetur, ideoque uterque se exceptione rei iudicatae tueri queat; et quamvis alias sententia solam inter partes litigantes ius faciat, nec tertio aut noceat aut profit, hic tamen alia est ratio, quia denunciatus et denunciatus pro vna persona haberi possunt. Euiicta autem re, denunciatus omnes litis expensas necessarias denuncianti refundere, illumque plane, indemnem praestare debet. *f)* Si autem notorie atque manifeste constat, auctorem nullo modo defendere potuisse causam, et reus tunc litis denunciationem intermisit, nihilominus tamen ipsi patet contra auctorem suum regressus, *g)* et si auctor denuncianti euictionem promisit, tunc non defendens illum, tametsi obtinuerit denunciatus, ipsi ad restitutionem expensarum obligatur. *b)*

§. XIII.

Differentia inter litis denunciationem et auctoris nominationem.

Quamvis non infrequens in foro sit litis denunciationis cum auctoris nominatione confusio, ut alteram pro altera interdum arripiant, magna tamen inter utramque est differentia, *a)* tam ratione ipsius naturae et essentiae, quae in utraque plane diuersa est, quam ratione temporis, et effectus et obiecti. Nam quod *I)* ipsam naturam et essentiam attinget, exceptione nominationis seu laudationis qui vititur, id agit, ut actorem, qui actione reali illum conuenire vult, ideo repellat, quod neget se dominum verumque ciuilem possessorem eius rei esse, de qua agitur, ideoque nominat seu laudat

f) L. 17. C. de euict.

b) BARTH Hodeg. for. p. 89.

g) CARPZOVII Proc. Tir. III. artic. III. n. 34.

a) Confer. O. Pr. Sax. El. Rec. Tir.

XVIII. §. 2.

laudat eum, qui dominus est, ut aduersus hunc potius actor experiatur. Quam descriptionem exceptionis nominationis si comparas cum finitione litis denunciacionis, (§. 2.) apparebit, quam ingens inter utramque differentia intercedat. Sed ex his reliqua quoque momenta, quae diximus, quibus altera ab altera discrepat, facile intelliguntur. Ita enim 2) ratione temporis, denunciatio potest in quacunq[ue] iudicii parte, (§. 4.) nominatio autem debet in primo statim termino fieri. 3) Ratione effectus autem, denunciacionis manet in lite, (§. 9.) nominans vero litem plane a se declinare, eique se subtrahere studet. 4) Ratione obiecti differentia in eo est conspicua, quod nominatio tantum locum habeat in actionibus realibus, litis denunciacionis vero in personalibus quoque et in rem scriptis. (§. 6.) 5) Sed et nominans immunis est a sumptibus, denunciacionis vero suis sumptibus denunciacionem valet consequentia, et saepissime nominatio, si non ut talis valet, tamen ut litis denunciacionis effectum producere potest. Sed nec litis denunciacionis cum ipsa actione ad euictionem praestandam, cui viam tantum pandit, est confundenda. b)

3) *HOMMELII Rapf. obs. CLXXXI.*

SECTIO

SECTIO II.

DE

LITIS DENUNCIATIONE ACTORIS IN SPECIE.

§. XIII.

Actorem quoque litem denunciare posse.

Leges quamvis summa cum attentione diligentiaque perscrutauerim, tamen, quod ingenue fateor, nulla in iisdem de litis denunciatione actoris inueni vestigia. Quare videri possent leges de ea in totum silentes illam quoque plane et in totum reprobare et reiicere. Sed salua res est. Adfunt enim, quae contrarium docent, argumenta non ficulnea, sed grauissima. Primum enim tritum illud: *ubi est legis ratio, ibi quoque locum habet eius dispositio*, cum ex interpretatione doctrinali originem trahit, summo iure huc referri posse mihi videtur. Nam ratio omnium legum de litis denunciatione disponentium omnino in eo consistit, vt quilibet, cui regressus contra tertium patet, aut qui euictionem rei, ab altero ita adquisitae, vt is praestare teneatur, vt rem habere liceat, metuit, huic litem ideo denunciare queat, vt hac ratione animum indemnitate praestationem ab eo exigendi declaret, huicque occasionem praebet, proferendi ea tempestiue, quibus se ab hoc onere et incommodo liberare posse existimat. a) Actor igitur, si in pari causa versatur, euictionem nempe si timet, nullo modo video, quare ratio legis iamiam adductae huic succurrere non debeat. Tantum ergo abest, vt silentium legum me moueat ad deneganda

dura

a) L. 10. §. 12. ff. mandati. ZANGER FELD in iurispr. for. §. 125.
de except, P. II. Cap. II. §. 9. HELL.

dum actori litis denunciationis auxilium, ut potius ex eodem hoc ei adferendum esse statuam.

§. XV.

Argumentum II.

Sed et vetus illud philosophorum enunciatum: *vnus postio non est alterius exclusio*, in rem meam militat, et alterum mihi praebet argumentum, quo litis denunciationem, tacentibus licet legibus, actori quoque vindicari possim. Verum quidem est, leges vnice de reo litem denunciante loqui, sed neminem latet, quod etiam in legibus a potiori denominatio fieri soleat. Quare quum supra docuerim, rationem litis denunciationis in actorem perinde, ac in reum quadrare, silentium legum minime eo est trahendum, quasi actori facultas litem denunciandi denegari debeat, quin potius, quod frequentius fit, leges proponunt. Multo saepius autem contingere, ut reus, quam actor, litis denunciatione utatur, lubentissime concedo, et docet quotidianus vsus forensis,

§ XVI.

Argumenti praecedentis continuatio.

Et quare, quaeso, quod praxis in vna re sequitur, in altera reiciat, quae illi plane similis est? Si quaeris, quanam illa res sit, ex multis vnam tantum exempli loco proferam. Dederunt enim **DIOCLETIANVS** et **MAXIMIANVS** Imp. a) venditori, qui rem minoris, quam pro dimidia iusti pretii distraxit, ut vel pretium emtori restituens, rem venundatam recipiat, auctoritate iudicis intercedente, vel, si emtor elegerit, quod deest iusto pretio recipiat. Et quamuis sciam, non deesse, qui cum **CIVACIO** b) hoc

a) in L. 2. et 8. C. de rescind. vend.

b) Lib. XVI. obs. 18.

hoc beneficium ad venditorem tantum restringere velint, omnes tamē practici Icti, et qui in foro versantur, vno ore fatentur, emtorem ab huius remedii vsu arcendum haud esse. Recte enim C V I A C I O respondent, eandem esse, quin saepe maiorem, in emtore rationem, hoc remedium admittendi. c) Nam quod in venditore vix aliter accidere solet, vt scilicet in venditione laedatur minus pretium accipiendo, quam si necessitate coactus quid vendit, id frequentissime in quotidiana emtione venditione; dum a mercatoribus quid emimus, accidere emtoribus solet, vt scilicet laedantur plus iusto soluendo. Et in genere facilius fit, vt emtor, quam vt venditor fit iusti pretii ignarus, facilius ergo quoque emtor, quam venditor, laedi potest. Quare si eadem est ratio, id est, si perinde et aequè grauitèr laesus est emtor, ac venditorem laesum esse volunt Imperatores hoc auxilium ipsi concedentes, d) dubitandum non est, quin ex naturali aequitate iurisque ratione eodem quoque vti possit remedio. Quare ergo quod reo concessum est, in pari causa actori non prodesse debet?

§. XVII.

Vltior continuatio eiusdem argumenti.

Leges quidem prouinciales in Germania, modum procedendi in iudicio definientes, quas vidi, omnes in capite de litis denunciatione, vsu loquendi romanum sequentes, de solo reo eadem vtente loquuntur. Ex multis

c) Pro more suo, hoc est, eleganter, pretium plus duplo excedat, eleganter hoc argumentum pertractauit CRELLIUS docet AVERANIUS in *interpret. iur. in diss. de pretio legali*, ad L. 63. ff. de L. 3. c. 7. et PRAESES in *den gelebrten Iege Falcidia*. Vitemb. 1756. p. 5. Beytraegen zu den mecklenburg-schwe-

d) Haec paritatem rationis vero non rurschen Intelligenzblaettern de ao. 1765 adesse, nisi quod emtor soluit, iustum 49. und 50. Stück.

multis nomino tantum Ord. process. fax. elect. a) et altenburg. b) Sed ex ratione §pho 15. adducta has leges, vt omnes similes, etiam de actore interpretari nullus dubito. Qua quidem in re auctoritate illustris ordinis ICtorum Vitebergenfium nitor, qui, teste BROCKESIO, c) hanc interpretandi rationem secutus est. Neque ingratum forte Lecturis fecero, si ipsa verba viri doctissimi, qui nuper rebus humanis excessit, hic adponam.

»Actor quidam, inquit, actionem negatoriam instituens, libello inferatum, »vti vocant, adiciebat, in quo auctori suo litem denunciavit. Senatus istius »loci hanc litem denunciationem his reiciebat verbis: *Weiln ordentlicher »Weise nur dem Beklagten, nicht aber dem Kläger, litem zu denunciiren »frey stehet.* O. Proc. Sax. recogn. ad Tit. XIII. §. I. *so mag auf das »der Kirchmerischen, wider Herrn Stadt-Richter Schelchern angestellten »petitorien Klage beygefügte inserat, als eine litem-denunciatio an Paul »Haehneln, nicht ausgefertiget werden.* Actor suo insistebat petito, ratus, »litem denunc. ipsi perinde, ac reo competere. Senatus vero iterum abnue- »bat, hanc concedens resolutionem: *Es bewendet bey voriger Weisung, »inmassen bey der, wider Beklagten angestellten negatorien Klage, die spe- »ciatim auf euictionem rei, wieder Haehneln gerichtete litem denunc. per mo- »dum inserati, nicht statt hat.* Denn litem denunciat muß entweder affir- »matiuè oder negatiuè antworten, und sich einlassen. Geschiehet es affir- »matiuè, so kan solches wieder Beklagten nichts operiren, weiln die im in- »serat recensirten Umstände in der negatorien Klage nicht enthalten, folg- »lich Beklagter nicht dabey gehöret würde: geschiehet es aber negatiuè, »so schwört er Klägers Fundamentum agendi ab, mithin ist das angezo- »gene inserat, bey gegenwärtiger negatorien Klage, incongrue angeführt, »und als ein unsatthasthes Suchen, von dem Iudice ex officio abzuweisen.

»Actis

a) Tit. XIII. §. n

b) Part. I. Cap. X. §. 1.

c) Sel. obs. for. obs. LV. p. 119.

Actis vero ad illustrem Ictorum Vitembergensium ordinem transmissis,
 hic mensē Octobr. 1742. pronunciauit: *Daß die geschene litis denuncia-*
tion allerdings statt habe. Et recte quidem. Finis enim litis denunc. in
 seo consistit, ut auctor litiganti assistat, eidemque media, quibus aduersarii
 intentio destruat, suppeditet. *L. 1. C. de pericul. et comm. rei vend.*
 Id quoque non reus solum, verum actor quoque, iure meritoque postulare
 potest. Quare non video, cur actori hoc iuris beneficium, quod reus ha-
 bet, sit denegandum. Actor perinde ac reus euictionis praestationem; si suc-
 cumbat, a suo petere potest auctore, et sic ille perinde, ac hic, ei, a quo
 eausam habet, litem denunciat, " rel.

§. XVIII.

Argumentum III.

Iungam his denique vltimum argumentum a natura interpretationis
 extensuae desumptum et multas celeberrimorum Iureconsultorum auctori-
 tates, qui itidem actori tribuunt litis denunciationem. Ad prius quod atti-
 net, non vereor, quin errem, dum hanc pono regulam interpretationis exten-
 suae: *Verba legum, si pauciores complectuntur casus, quam quos legisla-*
toris voluntas intendit, semper extensue interpretari debemus.
 In condendis legibus, de litis denunciatione disponentibus, legislatoris
 intentionem nullo modo esse potuerisse, soli reo litem denunciandi fa-
 cultatem concedendi, ex ipsa rei natura facile intelligitur. Quod, vt
 puto, optime apparebit, si rem e contrario consideramus. Ponamus igitur,
 noluisse leges actori litis denunciationem concedere. Quid igitur?
 nonne ideo regressus contra auctorem suum illi denegaretur? nonne au-
 ctor cum huius damno fieret locupletior? nonne aequitas naturalis viola-
 retur? quid-quod! nonne sibi ipsis contradicerent leges, cum metum eui-
 ctionis rei, titulo oneroso adquisitae, pro fundamento litis denunciationis
 declarant,

declarant, (§. 7. 14.) et tamen actori, euictionem timenti, hocce beneficium denegare vellent? En rationes grauissimas, quibus adducti clarissimi Icti tam praeteriti, quam huius saeculi, quorum nomina sunt in foro celebratissima, interpretationem legum extensiuam hoc in casu adhibuerunt, et litis denunciationem actori quoque competere, diserte adferuerunt. ^{a)}

§. XVIII.

Remouetur obiectio.

Sed facile praenideo, fore, qui his ita a me disputatis obiiciant, esse partes reorum longe fauorabiliores in iudicio, quam actorum, ideoque ex insigni hoc fauore, quo leges reos dignos iudicant, facili negotio intelligi posse, quare legibus cautum sit, quod reo tantum litis denunciatione uti liceat, ideoque, qui idem ius actori tribuere vellet, exaequando actorem reo, omnem hanc iuris rationem euerfurum esse. Sed salua res est. Primum enim nego, ex hoc singulari fauore iuris reis indulto, facultatem litem denunciandi deriuandam esse. Alia omnia nos, ni fallor, edocuerunt

ea,

^{a)} Nomino hic, praeter Vitebergenses *Oecon. iur. L. 3. Tit. 8. §. 5. not. 8.* vbi Ictos, quorum testimonium, BROCAESIO pronocat ad praecudicium, HELLFELD interprete et auctore, in §. proxime praecedente exhibui, qui mihi ad manus sunt: SEYFARTH *R. Pr. Cap. III. L. II. §. 1.* BOEHMERVM *de act. Sect. II. Cap. p. 732.* HOFFMANN *teutsche R. Pr. VIII. §. 5.* KRAVSS *in Proc. L. I. C. 1 Th. 51 Haupt-St. §. 1075.* GRIEBNER *VII. Sect. III. §. 4.* SCHAVMEBURG *Princ. proc. Lib. I. c. 7. S. 2. §. 1. lit. a.* Einl. zum sächs. Recht, Exercit. III. KNORRE *Anleitung zum gerichtlichen Proc. II. Buch 2 Hauptst. §. 6.* LEY-vid. iudic. L. I. Sect. 2. c. 4. §. 4. n. *** SER *Spec. 241. med. 1.* vbi adferit: *li-* p. m. 339. HAYM *de stylo curiae L. X. tem in omni iudicio denunciari posse et,* Tit. III. §. 4. BERGER *El. Discept. contra quem alteruter litigantium, & for. Tit. XIII. obs. I. n. 4. p. 435.* et in succumbat, regressum habet.

ea, quae supra §§. 7. 14. et 18. hanc in rem disputavi, ubi euicisse mihi videor, litis denunciacionis verum fundamentum esse in obligatione ad euicionem praestandam, in regressu contra auctorem et alium quemcunque, qui indemnes nos praestare tenetur, ideoque illud latere in ipsa acuitate naturali, quae multo latius patet, quam hic reorum fauor. Hoc enim fundamentum tam in actorem, quam in reum cadit. Deinde vero iste reorum fauor, quis alius est, quam fauor defensionis. Sed iam edoceam, actorem litis denunciacionis auxilio vtentem in eodem defensionis fauore constitutum esse. Certum enim est, quod actor in replica sua, contra exceptiones a reo prolatas sese defendens, intuitu huius replicae iure rei vtatur h. e. eodem fruatur fauore, quem leges reo quoad exceptiones tribuunt. Notissima enim vulgata sunt illa brocardica practicorum: *Excipiendo reus fit actor, et Replicando actor fit reus.* Hoc ipsum satis curate iam obseruauit F. A. HOFFMANNVS. a) Iam autem actor vtitur litis denunciacione eum in finem, vt subsidiis a litis denunciato acceptis suam firmet replicam et per hanc fundamentum exceptionum elidat. Quare, etiamsi velles fundamentum litis denunciacionis quaerere in fauore reorum singulari, tamen ne is quidem actorem a litis denunciacione arceret, quia actor intuitu replicae, ad quam fundandam tantum litis denunciacione opus habet, a reorum fauore excludendus non est. b)

§. XX.

Litis denunciatio actoris quid differat a litis denunciacione rei.

Satis luculenter praecedentibus in §§. demonstratum arbitror, quod actori aeque ac reo, litis denunciatio a legibus sit permessa, taciteque

a) *Teutsche R. Pr. 1. Th. 13. Hauptst. in Proc. L. I. Cap. VII. Sect. III. §. 4. §. 368. p. 237.*

b) Vidit haec omnia iam KRAVSS qui autem, pro institui ratione, hoc argumentum leuiter tantum tangere potuit.

que concessa. Quare iam id potissimum mearum puto partium esse, vt
 1) eius a litis denunciatione rei differentiam, et 2) speciales singularesque, vbi locum habet, casus, curatius vberiusque exponam. Ad differentiam eius a litis denunciatione ordinaria eruendam, sola eiusdem notio, secundum regulas artis determinandi composita, sufficientes praebent characteres. Litis enim denunciatio in genere est actus, quo is, qui iudicialiter sese contra alterum defendit, tertium, contra quem regressum habet, euocat, vt sibi iudicialiter adfistat. (§. 2.) Euocans iste vero aut est actor, aut reus, ideoque litis denunciatio quoque fieri potest, tam ex parte actoris, quam rei. De hac iam Sect. I. plura protulimus; illa autem est actus, quo is, qui alterum iudicialiter conuenit, tertium, contra quem ipsi regressus patet, reuocat, vt replicanti sibi auxilium praestet, contra exceptiones ius suum agendi elisuras, a reo conuento sibi oppositas. Vnusquisque facile videbit, totum discrimen in eo esse quaerendum, quod 1) in denunciatione actoris, actor, in denunciatione ordinaria vero, reus, litem tertio denunciet. 2) In illa denunciatus actorem replicantem contra exceptiones a reo conuento ipsi oppositas defensurus prouocatur, in hac autem reus excipiens denunciati auxilium implorat, petitque, vt ipsi exceptiones contra actionem aduersus se institutam subministrat. Porro ex definitione constabit, quod fundamentum omnis litis denunciationis, obligatio nempe ad praestandam indemnitate, et inde fluens regressus (§§. 7. 14. et 18.) vtrique litis denunciationi sit commune, ^{a)} et hoc ex capite nulla sit quaerenda differentia.

§. XXI.

^{a)} Quod quoque ENGAVIUS in Dec. „propterea, quod in casum victoriae, et Resp. iuris sel. P. I. Dec. CLXXXXI. eiusdem commoditatis utilitatisque parte argute annotauit, dicens: „lis ab actore „alio, qui ad euersionem non tenetur, „ticeps fieret, denunciari nequit.“

§. XXI.

Casus, in quibus actor litem denunciare potest.

Quo frequentiora de litis denunciatione rei, in iudicio obuenire queunt exempla, eo rariora sane sunt illa, quibus actor hocce beneficio indiget. Liceat igitur mihi, varios illos, quales nempe ex natura negotii erui possunt casus, latius sequentibus in §§. explicare.

§. XXII.

Actor ex iure cesso agens, litem denunciare potest.

Quae inter cedentem et cessionarium obtinent iura, docti viri iam dudum satis bene edocuerunt. a) Hoc loco sufficit, haec duo tantum commemorari: 1) cessionario omnes exceptiones obiici queunt, quae cedenti obstant. b) 2) Quod hic notandum puto euictionem concernit, c) de qua ita sentio: videndum ante omnia est, vtrum cessionarius per pactum cedenti euictionem remisit, an non. Illo casu cedentem cessionario haud teneri, in apriico est. Hoc autem, cessionarii ius, a cedente euictionem exigendi, saluum atque illibatum est. Sed noua hic intuitu cessionis nomi-

num

a) Inprimis hic nomino IO. ERV-
NEMANNI *diff. de definit. et materia*
cessionis iurium. Franc. ad Viadr. 1637.
quae deinceps sub titulo: *Tractatus de*
cessione actionum et versura ex repetita
praelectione prodit Frf. 1698. Plures
huius generis libros ex LIPENII biblio-
theca exscribere non lubet.

b) MOLLENB. *thesaur. iur. civ. L.*
18. Sect. 4. p. 741. 755. not. 78. p. 757.
not. 92. n. 2.

c) ERN. RVD. BRENNISEN *diff.*
de praest. euict. in cessione nominis. Halae
1696. LEONH. LVD. MENCKEN
diff. de euictione in cessione nominis prae-
standa. Vit. 1738.

num emergit quaestio. Quatenus nimirum cedens cessionario obligatus sit: utrum teneatur modo veritatem nominis praestare, an quoque bonitatem? Hodie in eo omnes omnino Icti amice conspirant, quod ad prius tantum e regula cedens teneatur, *d)* minime autem ad posterius. *e)* Et prius quidem illud est, ad quod proprie tantum euictionis praestatio pertinet. Nam si nomen, quod cessum mihi est, verum non est, tum denuum euictum id esse dici potest. Quodsi vero debitor cessum fatetur, se debere cedenti, quod hic mihi cessit, sed soluendo non est, euictum esse nomen proprie dici non potest. Ideoque sic teneo, de veritate nominis quaestio vnice spectat ad euictionis praestationem. Altera autem de bonitate nominis ad indemnitate quidem praestationem, quae latius patet, est referenda. Iam itaque ponamus, illo casu, quo per pactum euictionem praestandi necessitas a cessionario haud remissa est, illum aduersus debitorem cessum actione experiri, ipsique exceptiones opponi, quae actionis euentum dubium reddere videntur, et de quibus cessionarius nullam, aut saltem non sufficientem notitiam habet. Iure meritoque celeberrimi nostri Icti eiusmodi actori concedunt, ut cedenti suo litem denunciet, quo hic replicanti sibi adsistat. Adest enim fundamentum, quo omnis litis denunciatio

d) L. 4. ff. de her. et act. vend. HELLFELD in iurispr. for. §. 1023. STRYCK V. M. L. XXI, Tit. II. §. 38. 10. CASP. SCHMIDII diff. de obl. cedentis ad verum, non bonum nomen praestandum, Gieß. 1699.

e) L. 74. f. ff. de euict. BYRGUND. de euict. C. II. n. 1. LENTZ de nomine cesso C. XXXII, n. 3. et C. XXVII. n. 7. et 16. seq. LAVTERBACH Comp. iuris Tit. de hered. et act. vend. ANT.

FABER in Cod. L. 4. Tit. 29. def. 15. n. 8. Sed omnium quod scio curatissime et elegantissime de hac quaestione exposuit I. T. WORDENHOFF in diff. inaug. iur. qua doctrina de cedente ad cessi nominis bonitatem praestandam non obligato sub examen reuocatur, quae Traj. ad Rhen. a. 1751. prodit, quamue Cl. OELRICHS in Thes. nov. dissert. iurid. selectissimar. in Acad. Belgicis habitaram Volum. I. Tom. I. n. V. pag. 309—380. recudi curauit.

ciatio nititur (§. 7. 14. 18.) nec vlla idonea ratio obuerti potest, quae hoc prohibeat.

§. XXIII.

Alter casus.

Si quis alieno nomine mutuum contrahit, is, cuius nomine mutuum est acceptum, aliter non obligatur, quam vel ex consensu suo, siue antecedente, seu mandato, siue subsequente, seu *ratihabitione*, vel ex re, i. e. ex *uersione in rem suam*. a) Pone itaque, creditorem agere, et reum negare illud horum fundamentorum, in quo actor praecise fundat intentionem suam. Tunc sane creditor agens litem denunciare potest illi, qui alieno nomine mutuum contraxit, ut sibi praecipiat ea, quibus eliduntur exceptiones propositae. Hae regulae generales commode I) ad ciuitatem seu vniuersitatem pecuniam mutuum fumentem, possunt adplicari. Mutuum enim contrahitur vel a tota ciuitate in complexu, seu qui illam praesentant, b) tribunis plebis, *Viertelsmeistern*, *Auschiüssen*, *Gewerken*, vel ab eius ad expedienda negotia constitutis administratoribus. Priori casu ob consensum, nullum est dubium, quin ciuitas obligetur. Posteriori vero, nisi uersio probetur, ciuitas siue vniuersitas ad soluendum non potest compelli. c) Si igitur creditor contra ciuitatem ad solutionem mutuae acceptae

a) L. 1. §. 9. ff. de exercitor. act. L. de fideiussoribus. STRYCK *cautel. contract. Sect. II. Cap. 1. §. 3.* Conferatur

b) STRYCK *ad Lauerb. Comp. L. XII. Tit. I. CARPZOV. Part. II. dissert. de obl. vniuers. secul. ciuilib. ex Const. 10. Def. 18. MEVIUS Part. VIII. contractu. Helmst. 1686. CHRIST. PHIL. RICHTERI diff. de vniuers. eiusque variis speciebus et iuribus. Ienae 1665.*

c) L. 27. ff. de reb. cred. c. penult. X. Part. II, p. 241—352. 10. CHRIST.

acceptae pecuniae agit, ea vero versionem negat, tunc omnino creditor administratoribus litem denunciare potest, ut ex rationibus versionem probent, et alia sibi proficua defendendi remedia suppeditent. Idem quoque II) de administratoribus ecclesiae mutuum pecuniam sumentibus est dicendum. Nam ecclesia, nisi probata versione, aut mandato, ad solutionem non tenetur. d) Hinc creditor agens etiam litis denunciatione uti potest.

§. XXIII.

Uterior expositio.

Eadem quoque principia de tutore, pro pupillo mutuum pecuniam contrahente, valent. a) Nam quanquam publicum, quod tutoribus demandatum est, munus apud nos eo pertingat, ut omnia pupilli negotia propria auctoritate peragere possint, nec pupilli consensum, sicut iure romano usitatum fuit b), adhiberi opus sit, nihilominus tamen eo curare debent, ut instar boni patris familias officio suo fungantur, et si forte necessitate suadente, aes alienum contrahere debeant, hoc in utilitatem pupilli collocent. Hoc enim omisso, pupillus ad soluenda debita, quae contraxit

<p>CHRÖTERI <i>dissert. de eo, quod circa facta uniuers. licita. iustum est. Ien. 1729.</i> CHRIST. BESOLDVS <i>de iure uniuersitatum. extat in opere eiusd. pol. Argent. 1641.</i> LOFFAEI <i>Tract. de iure uniuersitatum. Ven. 1601. Spirae 1611. Col. 1693.</i> TETRI REBVTII <i>Tract. de priuileg. uniuersitatum. Franc. 1585.</i> ENGELBRECHT <i>dissert. de syndicis. Helmst. 1672.</i> FRIEDRICH GERDESI <i>dissert. de syndico Gryphsw. 1667. in eius</i></p>	<p>operibus Tom. III. p. 98. seq. WOLFG. AD. LAUTERBACH <i>de syndicis Tub. 1656. in ei. dissert. Vol. III. n. 131.</i> AN- DREAS RÄMDOHR <i>de syndicis Ienae 1643.</i> d) BOEHMER I. E. P. L. III, Tit. 16. §. 40. a) L. 3, C. <i>Quando ex facto tutoris.</i> b) L. 9. pr. ff. <i>de administr. et persic. tutor. L. 5. C. eod. MOLLENB. obscur. iur. civ. L. XXVI. Tit. VII. not. 3.</i></p>
--	--

tutor, haud est obstrictus, sed creditori pecuniam mutuam datam condicenti semper exceptio deficientis versionis in rem suam obliat. Tali igitur casu existente creditor agens non prohibetur tutori litem denunciare, eum quidem in finem, vt hic ex rationibus tutelaribus versionem factam probet, et sic efficiat, vt pupilli exceptio elidatur.

§. XXV.

Alii casus similes proponuntur.

Magister nauis ex voluntate exercitoris curam totius nauis suscipit. Consentit igitur exercitor, vt omnia ea peragere possit, quae ad nauem bene exercendam conseruandamque spectant. Quare si necessitas exigit, vt ad nauis refectionem, aut ad eius ex periculo redemptionem, aes alienum contrahat, omnino ob praecedentem consensum generalem exercitor ex facto magistri obligatur, et contra eum condicatio certi ex mutuo potest inflitui, quae adiectio nomine exercitoria vocatur. Sed haec omnia demum procedunt, si versio doceri potest ^{a)}. Hac enim non probata, exercitor exceptione versionis non secutae se tueri potest. Sin igitur exercitor, creditori agenti opponit exceptionem deficientis versionis, tunc omnino creditor magistro nauis litem denunciare potest, vt, quem ad vsum pecuniam adhibuerit, demonstret. Haec omnia quoque de socio sunt dicenda. Sed quia nullam dubitationem habet hic casus, eidem immorari nolo.

§. XXVI.

Dominus utilis actor, litem denunciare domino directo potest.

Dominus directus feudi, efficere tenetur, vt vasallus feudum possideat cum omnibus pertinentiis in inuestitura comprehensis. Si igitur vasallus posses-

^{a)} *L. fin. ff. de exercit. act.*

possessionem aut nondum nactus est, aut illam amisit et contra detentorem agere cogitur, domini directi omnino est, illi assistere et suppeditare omnia, quae ad victoriam reportandam ipsi conducunt. a) Quod ipsum dominus, vel sponte facit, vel non. Illud fieri potest, vel ita, ut dominus simul in iudicio, tamquam interueniens b) compareat, et ubi vasalli iura defensione indigent, eandem suggerat, vel ita, ut modo subministret vasallo, quae ipsi proficua esse possunt, liti autem se haud immisceat. Hoc si contingit, plane non video, quid impediatur, quo minus vasallus sua et domini directi communia iura in discrimen vocari videns, litem domino denunciet, et auxilium eius, quo indiget, ab illo decenter sibi expetat. c)

§. XXVII.

a) PHIL. KNIPSCHILD *de obl. domini erga vasallum. Vlm. 1676.* HELLFELD *Elem. iuris feud. Cap. XI. §. 377.* ELBEN *Elect. Cap. XI. §. 10.* SPIZII *diff. de obl. domini erga vasallum. Erfurt 1750.* ERASMI VNGEPAVERI *differt. de mutua obl. inter dom. et vasallum. Ienae 1651.* STRYBEN *rechtl. Bedenk. Tom. I. Bed. 112.* G. L. BOEHMERI *Principia iuris feud. §. 237.* RIVIN. *Enunc. iur. Tit. 14. en. 5.*

b) Haec interuentio pro casuum varietate variat. Haud parum nempe refert, utrum tertius, contra quem agit dominus utilis, re potius sit, absque culpa et negligentia domini utilis, an non. Si illud, dominus directus citra omnem dubium etiam tamquam accessorie interueniens in iudicio comparere potest. Sin

hoc, ius domini directi accessorie interueniendi, cessat; quia commune ius agendi, quod accessoriam interuentioem vniue fundat, plane deficit. Ast principali interuentioe quo minus dominus directus utatur, nil impedit. Quamuis enim tutus sit absque interuentioe, habet tamen actionem, ideoque ius interueniendi, nec dominus directus, ut ab interuentioe abstineat, et actione sua contra dominum utilem contentus sit, cogi potest, quia ipsius interesse potest, magis rem ipsam habere, quam eius aestimationem a vasallo praestandam. Conf. Exc. IVST. CLAPROTH *in Libello de interuent. §. 21. not. 6.* ubi totum hunc casum quam optime exposuit.

c) HOFFMANN *reussche R. Pr. 1. Th. 51. Haupt-St. §. 1057.* ESTOR *Unerr. §. 450. et sq. p. 170.*

§. XXVII.

*Praeiudicium ineditum illustris Scabinatus
Ienensis.*

Praeter duo praeiudicia Vitebergenſium, quorum BROCKESIVS et BERGERVS, vt ſupra commemoravi ^{a)}, mentionem faciunt, adiungam aliud nondum editum Ieneniſium, praemiſſa integra, quae huc pertinet, facti ſpecie. Superintendentis ſcilicet cuiuſdam vxor M. C. M. molendini, quod poſſidebat, adminiſtrationem priuigno ſuo I. C. G. M. commiſerat, illique meliorationem inuentarii ad molendinum pertinentis ſpeciatiſim inuinxerat. Haec omnia oretenus ita conuenta erant, tradita tamen a nouerca priuigno charta blanca, a marito conſignata, et ab ipſa ſubſcripta. Priuignus, cum in molendinum ſeſe contuliſſet, ante omnia pecunia opus eſſe videbat, ad perficienda ea, quae ipſi commiſſa erant. Summam igitur, quae neceſſaria ipſi videbatur, a nouerca efflagitabat. Sed fruſtra. Maritus hac de re a filio ſuo certior factus, qui formulam chartae blancae, quam, vt dixi, manu ſua conſcripſerat, ita mutabat, vt filio, vi iſtius, ducentorum, vel trecentorum imperialium ſummam mutuum ſumendi poteſtas daretur. Filius igitur, vi huius mandati, a mercatore quodam I. I. S. die XII. Mart. MDCCLVIII, in ciuitate E. ducentos florenos miſnicos mutuos ſumit, in peculiari inſtrumento fortis cum uſuris reſtitutionem finito menſe faciendam promittens. Duobus vero elapſis annis, nec tamen forte reſtituta, nec uſuris ſolutis, ex mutuo mercator aduerſus Superintendentis vxorem agebat proceſſu executiuo. Rea exceptionem falſi opponēbat, adducens: ex inſpectione originalis apparere I) quod charta blanca conſecta modo fuiſſet ad id, vt inuentarium ad molendinum pertinens in ordinem redigeretur et melius redderetur. II) Quod in ſine primae lineae addita eſſent

^{a)} Vid. ſupra §. 17. et 18. not. 2.

essent verba : *zwey bis drey hundert Reichsthaler*, in initio vero secundae lineae adiectum esset verbum : *erborgten*. III) Quod ipsa verborum constructio, quae parum bene se haberet, manifestum praebere adulterae manus indicium. Actor replicando mirabatur exceptionem doli et falsi oppositam, quum integrum documentum illud, excepta reae subscriptione, esset a manu Superintendentis mariti ipsius, in quem falsi suspicio non caderet, ideoque huic, ut breuissimis res expediri posset, litem denuntiabat. Hic vero confitebatur falsum a se commissum. Disceptatum erat in actis super admissibilitate litis denunciationis, quippe ab actore facta. Sed illustre collegium Scabinorum Ienensium, ad quod transmissa erant acta, mense Nou, MDCCLXVIII. ob obiectas et probatas alias exceptiones reiecit quidem actionem, attamen litis denunciationi locum esse, expresse declarauit.

§. XXVIII.

Simile praeiudicium Illustris Dicasterii aulici et prouincialis Meclenburgici.

Sed proferam aliud huius argumenti perelegans exemplum e causa, quae nuper est in illustri Dicasterio aulico et prouinciali, quod Guestrouii est, perorata et decisa. Molendinum, quod femina quaedam P. iure locationis conductionis perpetuae (*in Erbpacht*) a Nobili quodam de M. possidebat, refectione indigebat, ad quam perficiendam opus erat ingredi fundum alius cuiusdam nobilis de H. Qui quum fieri hoc prohibebat, femina ista aduersus illum experiebatur, et impetrabat mandatum cum clausula de non impedienda refectione molendini. Ille vero de H. excipiendo prouocabat ad libertatem praedii sui, vi cuius non teneretur in eodem admittere tertium quendam. Quo facto femina ista P. Nobili de M. tanquam domino molendini, quod ab ipso tenebat, litem denuntiabat, petebat-

tebatque, ut ipsi, qui vi contractus locationis conductionis super molen-
dinum initi illam aduersus quemcumque tueri tenebatur, mandaretur,
ipsam defendere aduersus exceptiones Nobilis de H, eidemque indemnita-
tem praestare. Sed Nobilis de M, excipiebat, et conclusa ab vtraque parte
caussa, sententia sequebatur, qua lis pro actrice litem denunciante sequen-
tem in modum ab illustri Dicasterio decidebatur:

*In Sachen der verchlichten P. verwitueten Müllerin O zu M. Im-
plorantin an einem, entgegen und wider den O. St. Frh. v. M. Implora-
ten an andern Theil, in puncto Grundherrlichen Schützes und Reparation
der Stickschackung in der M—schen Muehle, erkennen und sprechen Wir
FRIEDERICH von Gottes Gnaden, Herzog zu Mecklenburg etc.
etc. nach verlesenen und wohlerrwogenen Acten fuer Recht: daß, mit Ver-
werfung der von Imploraten vorgebrachten Einwendungen, derselbe die
Implorantin in dem gegen den v. H. erhobenen Proceß gerichtlich beyzu-
sehen und sie zu vertreten schuldig sey. V. R. W. Publ. Gwestrow
den 26ten Junii 1773.*

§. XXVIII.

Aliud eiusdem Dicasterii praeiudicium.

Denique non possum, quin coronidis loco aliam eiusdem Dicaste-
rii sententiam proferam, quae litis denunciacioni actoris in casu cessi no-
minis, de cuius veritate et euictione quaerebatur, aduersus cedentem
locum dedit. Constituerat scilicet *Primus* fratri, quem *Secundus* ap-
pellare lubet, chirographum super summam mille Imperialium, quasi
pecunia esset hereditaria, idque hypotheca munivit. Post aliquod tem-
poris spatium hic *Secundus* cedit ius suum tertio cuidam *de M.* Cessio-
nis instrumentum conficitur, et *Primus* agnoscit veritatem debiti. Sed

postea tertius hic *de M.* ius sibi cessum iterum cedit quarto cuidam *B.* Iam mouetur concursus creditorum in bona *Primi.* *B.* igitur inter creditores ad liquidandum citatos suum quoque nomen profitetur, et prioritatem deducendo fundat se in notorium ius praelationis, quod pecuniae hereditariae debetur, quippe quod a *Secundo* in tertium *de M.* et ab hoc ad liquidantem *B.* translatum esset. Sed obmouebat actor communis, eridarium, quem *Primum* diximus, confessum esse, omnia nomina a fratre suo cessa, esse plane falsa et efficta, nec quidquam se fratri suo, quem *Secundum* adpellauimus, debere. Iam ergo *B.* cedenti suo et auctori *de M.* litem denunciabat, vt sibi iam, vbi de veritate et falsitate nominis sibi cessi contentio esset, assisteret, seque indemnem praestaret. Recusabat *de M.* auxilium suum, negans se ad illud praestandum cessionario *B.* teneri. Lis ergo inter cessionarium *B.* et cedentem *de M.* super hac re peculiaris oriebatur, quae demum hac sententia terminabatur:

In Sachen des P. B. zu F. Litis denuncianten an einem, entgegen und wider den v. M. auf D. Litis Denunciaten am andern Theil in puncto euictionis, erkennen und sprechen Wir FRIEDERICH, von Gottes Gnaden, Herzog zu Mecklenburg etc. etc. nach verlesenen und erwogenen Akten fuer Recht: daß Litis Denunciat, Einwendens unerachtet, den Litis Denuncianten rechtlicher Art nach zu vertreten, und ihm beyzustehen verbunden sey. V. R. W. Publ. Guesfrow den 7ten September 1771.

STVDEMUNDIO

SVO

s. p. d.

PRAESES.

---

*Quem Tu mihi adoptandum obtulisti, libellum Tuum inauguralem, Mi-
 STVDEMUND, illum Tibi remancupo. Perlegi eundem, quaedam
 quoque immutavi, deleui, adieci. Tu vero perlustrando eum inuenies,
 Amice, quam pauca haec omnia sunt. Inprimis autem manum abstineri a
 nominatione librorum et legum. Neque enim tempus mihi erat, omnia illa
 loca anquirere et inuestigare, nec opus videbatur multa adicere. Quare,
 quae Tu protulisti, ea fidei Tuae reliqui, et perpauca tantum adieci, quae
 praestantiora putavi, et legenti mihi statim in mentem venerunt. Neque
 vero adeo adulatoris personam induere possum, ut persuadere Tibi velim,
 plane me non inuenisse, quae immutanda, delenda, addenda essent. Quin
 potius ingenue Tibi fateor, meo quidem iudicio, dissertationem Tuam inte-*

gra prima sectione, certe maximam partem, carere potuisse. Neque nego, non omnia eo disposita esse ordine, qui mihi rebus prolatis optime continere videtur, cuius rei vel hoc adducere possum argumentum, quod interdum, quae supra dicta iam sunt, inferius iterum proferantur, ideoque bis occurrant. Sed quum in plerisque dissertationibus academicis, licet me quidem iudice non optimo consilio, multa proferantur generalia, quae dicunt, vulgaria adeo, in ordine dicendorum autem multum sit cuiuslibet scribentis arbitrio relictum, et nimius certe foret censoris rigor, qui hac in re omnia ex sua mente tantum diiudicare vellet, nec denique alia ratione omnia plane ex meo consilio potuissent digeri, quam immutando totum libellam, ego vero Tibi eundem tuum, non meum reddere vellem, verereturque, nec immerito, ne iniurius in Te essem, si pro Tuis, quae nec mihi plane improbanda videbantur, mea Tibi obtrudere voluisssem, quae vel ideo, quia mea essent, forte magis mihi probarentur. Hanc ob causam, et ne Tua industria, laudeque ex ea in Te redundante, Te vel ex parte priuarem, eamque quasi Tecum diuiderem, omnia, prouti a Te disputata erant atque disposita, reliqui, nec quidquam fere, praeter verba non nunquam, immutavi. Quam quidem ob causam nolui quidem speciebus illis a Te enumeratis, in quibus actor litis denunciatione uti potest, illam addere, ubi quis actione confessoria aut negatoria respectu rei ab altero acquisitae, experturus auctori suo, qui praestare tenetur, ut rem ita, uti illam acceperit, habere liceat, recte litem denunciatur. Neque adeo necessarium putavi, ut hanc speciem, cuius BERGERVS, SCHAVMBVRGIVS, alii, quos nominasti, mentionem faciunt, in hoc recensu iterum nominares, quum illam iam supra verbis immortalis BROCKESII, cui sit terra leuis, adduxeras. Contra vero Tecum non facio, qui defendis in §. 25. eum, qui credidit exercitori in refectionem navis, aduersus magistrum navis agentem conditione ex mutuo, repelli posse exceptione deficientis personis in rem. Neque id probari posse existimo ex Lege, quam Tu nominas finali D. de exercit. act. quin potius hanc

hanc ipsam perinde ac L. 1. §. 9. D. eod. Tibi plane obstrare puto. Sed ne integrum §. deleterem, hoc periculo Tuo intactum reliqui. Sed quum in laudes Tuas ex more Praesidum huius generis epistolas scribentium, excurrere, eaque, quae placent in Tuo libello, longo carmine recensere nolim, aequius quoque videtur, tacere de iis, quae minus placent. Quod quidem eo lubentius facio, quo longe iucundior suaviorque mihi superest scribendi materia. Sed haec ipsa, quam sentis in gratulandi officio consistere, quum aliquantulum ad laudandi studium accedat, et raro laudibus carere solet, ideoque haud procul ab invidia absit, melius mihi videtur privatis parietibus, quam litteris publice edendis convenire. Quare id tantum addo, quod scuti omnia, quae Tibi eveniunt, sausta feliciaque a Deo Ter Optimo Maximo Tibi apprecer, ita ex animo Tibi optem, ut hic, quo mox Te exornabo honor, et quo Te a me exornari pulcrum mihi duco, uti est diligentiae studiorumque praemium, ita sit initium maiorum, quae Te exspectent, omnis felicitatis generum, mihique certissimum pignus comis Tuae memoriae amicitiaeque nunquam intermoriturae. Vale igitur, Mi STVDEMUND, meique memor res Tuas age prosperrime. Iterum vale! Scribeb. Buetzovii
a. d. XXIII. Decembr. c 1710 cclxxiii.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

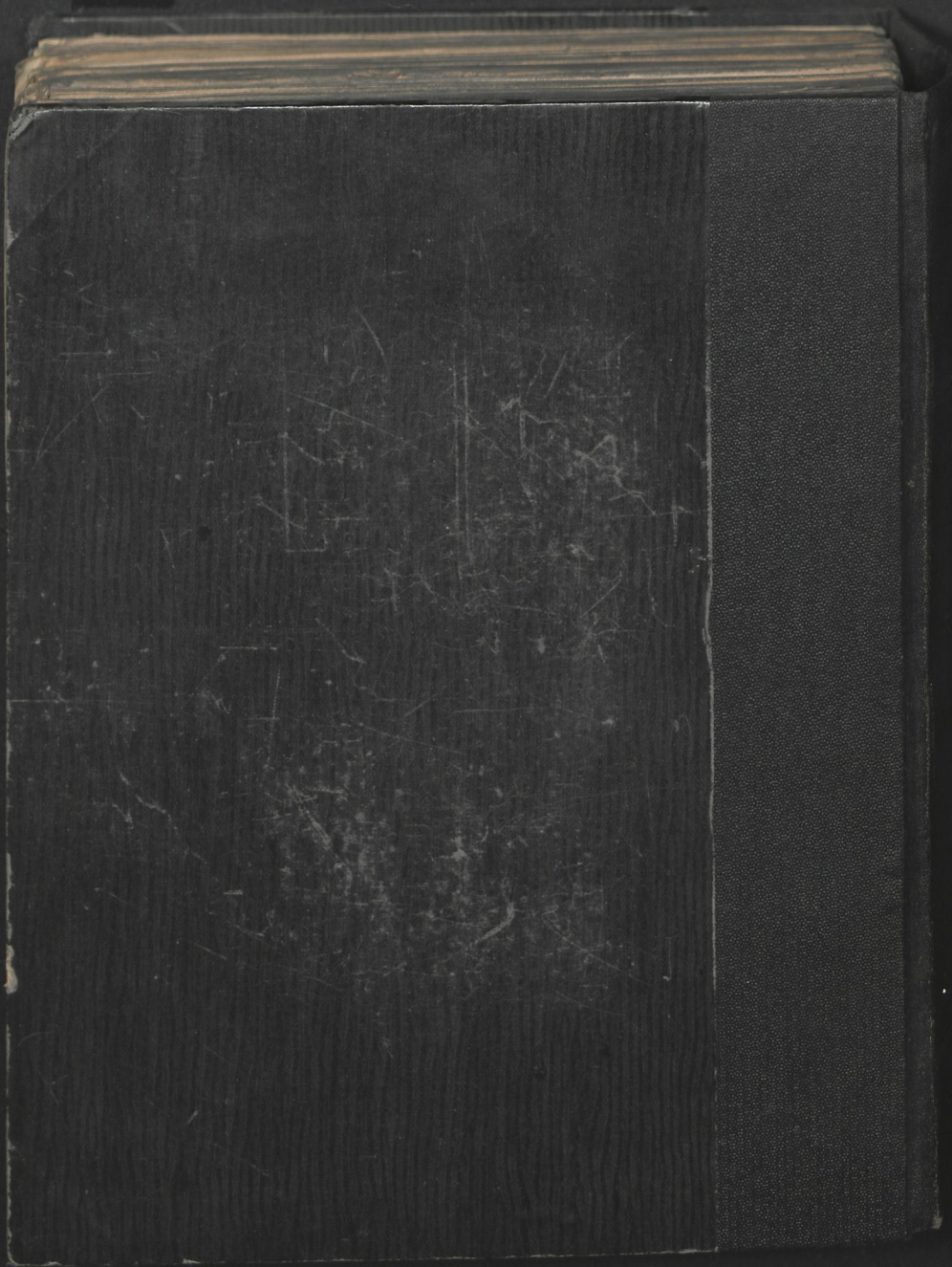

(X225 7028)

COMMENTATIO IVRIDICA

DE

LITIS DENVNCIATIONE ACTORIS

EIVSQUE

VSV ET APPLICATIONE IN FORO

QVAM

CONSENTIENTE ILLVSTRI IVRECONSVLTORVM ORDINE

PRAESIDE

ADOLPH. FRID. TRENDELENBURG

S. PALATII CAESAR. COMITE

A. A. LL. MAGISTRO PHILOS. ET I. V. DOCTORE

SOCIET. DVC. TEVTON. HELMSTAD. HONORIS CAUSSA ADSRIPTO

ADHVC

SERENISS. DVCIS REGNANT. MECLENB. IN FRIDERICIANA SVA

IVR. PROF. ORD. ET ICTOR. ORD. SENIORE

IAM

AD SACRAE REGIAE MAIESTATIS SVETICAE SVMMVM

IN GERMANIA TRIBVNAL WISMARIENSE EVOCATO ADESORE

MVIS BVETZOVIENSIBVS

VALE DICTVRO

PRO RITE OBTINENDIS

SVMMIS IN IVRE HONORIBVS

DEFENDET

AVCTOR

AVGVSTVS GVILIELMVS STVDEM VND

GRVBNHAGENSIS MECLENBVRGICVS

IN DICASTERIO AVLICO ET PROVINCIALI GVSTROVIENSI

IMMATICVLTVS ADVOCATVS ORDINARIVS

ET SOCIET. DVCAL. TEVTON. IENENS. SODALIS

BVETZOVII

A. D. XIII. IANVARIJ A. O. R. c1813cclxxiiii.

